

Toenmalig landbouwminister Jaak Gabriels over de dioxinecrisis “De uitdaging: van een negatief verhaal iets positiefs maken”

tekst en beeld: Clem Reynders

De dioxinecrisis van mei 1999 zorgde er voor dat het politieke landschap in ons land volledig werd hertekend. De toenmalige CVP kreeg zware klappen. Politieke zitjes die voor de crisis als een certitude konden ingevuld worden verdampten. Een van onze collega's-Landbouwjournalisten zag een Europese zetel aan zijn neus voorbijgaan. Op 12 juli 1999 werd de regering Verhofstadt 1 geïnstalleerd.

In deze regering werd de ervaren Limburgse politicus Jaak Gabriels (VLD) minister van landbouw. Hij volgde zijn gouvgenoot Karel Pinxten (CVP) op nadat die als gevolg van de dioxinecrisis moest aftreden. Gabriels speelde meteen een cruciale rol in de bijzonder snelle afhandeling van de vele dossiers. In zijn thuishaven Bree praten we met de voormalige politicus die tijdens de crisis meteen de kern van het probleem begreep: “Laten we van een negatief verhaal iets positiefs maken.”

Een pluim voor onze ambtenaren

Gabriels gaat terug naar dioxinecrisis en naar de nasleep. Honderden bedrijfsleiders bleven verweesd achter. “Er was enorm veel onrust bij de veehouders. We hebben onmiddellijk gefocust op de noden van de mensen met als uitgangspunt volledige vergoeding. Dat is niet overal voor 100% gelukt maar aan het einde van de rit denk ik dat we een goed rapport hebben kunnen voorleggen.

Psychologisch lag het ook moeilijk voor zowel de veehouders als de buitenstaander. Hoe leg je aan de buitenwereld uit dat je zoveel dieren moet opruimen? Die aanpak was nodig om de crisis aan te pakken maar leidde soms tot emotionele reacties. Ik denk even terug aan het verhaal van de geitjes uit Klemskerke. In 2001 werd op het bedrijf van Renaat Devrieze mond-en-klauwzeer vastgesteld. Als minister volgde ik de sanitaire adviezen: opruimen. De burger had last met die beslissing maar als minister moet je kunnen terugvallen op de

Minister Gabriels en de toenmalige topambtenaar Noel Van Ginderachter van Landbouw, tussen de duizenden schadedossiers van de dioxinecrisis.

kabinetsmedewerkers. Ik denk dan specifiek aan dierenarts Raf Bombeek. Dieren opruimen is geen fijne bezigheid. Maar in het belang van het beheersen van de crisis zijn die maatregelen nodig.”

“Een bijzonder sterk pluspunt tijdens de dioxinecrisis was het feit dat de medewerkers op het ministerie hun werk perfect hebben gedaan. Het Ministerie van Landbouw was professioneel bezet en speelde snel in op de crisis. De ambtenaren hebben er alles aan gedaan om een malaise te vermijden. Om de vele gevallen af te handelen hebben we tijdelijke krachten moeten aanwerven maar het resultaat was wel dat we al in 1999 de eerste vergoedingen konden uitbetalen.”

Moed inspreken

Tijdens de afhandeling van de dioxinecrisis heeft Jaak Gabriels veel tijd gestoken in bedrijfsbezoeken. “Ik voelde dat ik als minister de getroffen bedrijfsleiders moed moest inspreken. In alle provincies ben ik geweest tot zelfs in Luxemburg. Ik denk dat ik daar wel tienmaal ben geweest. Vaak kreeg ik tijdens die bezoeken de vraag: wat kom je hier eigenlijk doen? Door rustig met de mensen te praten werd die muur van wantrouwen gesloopt. Die aanpak heeft, samen met de onverdroten inspanningen van onze ambtenaren, gewerkt. Wat we voor ogen hadden is uiteindelijk gelukt: van een negatief verhaal iets positiefs maken.”

Iedereen wilde hetzelfde

Jaak Gabriels zat in die dagen ook vaak aan tafel met de landbouwororganisaties. Hoe verliepen die contacten?

“Die verliepen zeer goed omdat alle betrokken partijen inzagen dat we allemaal hetzelfde doel voor ogen hadden: de crisis, na de financiële afhandeling, snel achter ons laten. Dat kon uiteraard alleen als we zekerheid kregen over de beschikbare financiële middelen maar ook hier kreeg ik het geruststellende sein: we staan achter jullie aanpak en de nodige middelen zullen er zijn.”

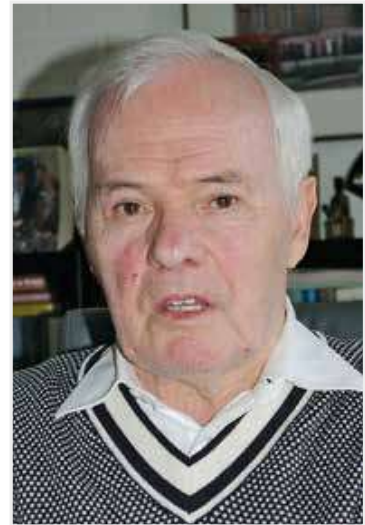
De dioxinecrisis zorgde voor imagoschade. De veehouders mochten dan wel geen schuld hebben aan de crisis, bij de man in de straat groeide toch het beeld dat het weer maar eens de boer was die verantwoordelijk was.

“Het herstellen van het vertrouwen,” was een nieuwe uitdaging zegt Gabriels. “De oprichting van het “voedselagentschap” (FAVV) was in die zin een belangrijke stap om richting een 100% gecontroleerde en veilige voedselketen te gaan. Die oprichting van het FAVV was noodzakelijk. Puur bestuurlijk waren we niet uitgerust om een crisis van die omvang het hoofd te bieden.”

Van landbouw naar economie

In 2001 viel de beslissing om de materie landbouw te regionaliseren. Jaak Gabriels werd gevraagd om minister van economie te worden. “Ik had het daar in het begin wel moeilijk mee,” zegt Gabriels. “Ik was nog niet helemaal klaar met mijn taak maar achteraf bekeken ben ik toch blij dat ik minister van economie werd. Voor mij ging ook een hele nieuwe wereld open.

Toenmalig minister, Jaak Gabriels, kijkt 20 jaar later tevreden terug op de afhandeling van de dioxinecrisis in 1999. Van een negatief verhaal hebben we positief verhaal kunnen maken.

Maar ik ben altijd voeling met de landbouwsector blijven houden en bezocht met veel plezier nog landbouwbeurzen. Ik heb ook waardering gekregen voor de aanpak van de dioxinecrisis. Tijdens een bezoek aan de landbouwbeurs van Libramont schonk men mij uit dankbaarheid een ezel maar die heb ik uiteindelijk niet mee naar huis genomen. Maar de geste bewijst dat er toch appreciatie was voor het werk van de minister en zijn ambtenaren.”

Nog druk bezig

Jaak Gabriels, sinds 2004 minister van Staat, kan terugblikken op een uitzonderlijke politieke carrière. Hij was onder meer 36 jaar burgemeester van Bree, zetelde 34 jaar in parlement en was 8 jaar minister.

In 2012 verliet hij de politieke arena. “Ik ben nog redelijk druk bezig,” vertelt hij bij het afsluiten van dit gesprek. “Men vraagt me nog regelmatig voor advies en ik zit in enkele bestuurlijke organen. Het gebeurt allemaal op een iets trager ritme maar wat we doen, doen we nog altijd graag.”

Stalautomatisering pluimveebedrijven

VDL FlowSlider

Dit overflow-systeem stimuleert de kuikens en wekt de nieuwsgierigheid op om vers voedsel te zoeken. Het bespaart in arbeid en maakt kuikenpapier overbodig

Droeshaut NV
Hamonterweg 139
B – 3930 ACHEL
Tel: +32(0)11642892
www.droeshaut.be
info@droeshaut.be

